కేమొమిల్లా

ముదిగొండ వీరభద్రయ్య

ఆ పెంకుటింటి చూరు కిందికి వానలో తడుస్తూ వచ్చిన ఆ ఇద్దరు వ్యక్తులు గబగబా దబదబా అక్కడి తలుపులపై బాదారు. చీకటిలో కుండ పోతగా సన్నగా కురుస్తున్న వానకి వాళ్ళు తెచ్చిన లాంతరు కాస్త కాస్త వెలుగుని రుద్దుతూంది.

వాళ్ళు తలుపులపై మళ్ళీ బాదారు. లోపలి వ్యక్తి తలుపులు తీశాడు. చూరుకింద నిలబడ్డ వ్యక్తుల్ని లోపలికి రమ్మన్నాడు. వాళ్ళు లోపలికి వచ్చారు. వాళ్ళ చేతుల్లో ముల్లుకర్రలు ఉన్నవి. పైన గొంగళ్ళు కప్పుకొన్నా అవి అప్పటికే తడిసిపోయి ఉన్నవి.

"ఏం పనిమీద వచ్చారీ అర్ధరాత్రి?"

"మీరు అర్జెంటుగా వచ్చి మా అమ్మగారిని చూసిపోవాలండీ."

"ఎవరు మీ అమ్మగారు?"

"మా వాలాయవీదేవిగారే తెలియదా మీకు!" ఆశ్చర్యంగా అన్నారు వాళ్ళు.

"ఏమైంది ఆమెకి?" గదిలో దీపం వెలుగు ఎక్కువ కావడంతో లాంతరుని తగ్గిస్తూ అడిగా డతను.

ఆగంతుకు లిద్దరూ ఆ ప్రశ్నకి మౌనంగా ఉండిపోయారు.

"ఏం కాలేదా మీ అమ్మగారికి?" తిరిగి అడిగా డతను.

"ఏం కాకపోతే ఎందుకొస్తామండీ?"

"మరి?"

"మే మేమీ చెప్పలేమండీ! దయ ఉంచి మీరే ఒకసారి వచ్చి చూసి వెళ్ళ యుంచండి." వళ్ళు విరుచుకుంటూ, చేతులు జోడిస్తూ అన్నారు వాళ్ళు.

"అది నిజమే నయ్యా! నాతో కొన్ని మందు లిప్పుడు తెచ్చుకోవాలి గదా! అందుకోసమని ఆమె జబ్బు లక్షణా లేమిటని అడుగుతున్నాను."

"దెయ్యం పట్టింది!" సుత్తితో కొట్టినట్లుగా సమాధానం చెప్పారు వాళ్ళిద్దరూ ముక్తకంఠంతో.

అతను నవ్వుకొన్నాడా సమాధానానికి. కొన్ని మందుల్ని మెడికల్ చెస్ట్‌లో వేసుకొని, రెయిన్‌కోట్ వేసుకొని పైన గొడుగు వేసుకుని స్టెత స్కోప్‌తో బయలుదేరాడు.

"ఎంత దూర ముంటుంది?" నడుస్తూ అడిగా డతను.

"ఈ పక్క ఊరేనండి!"

ఆ చీకటిని చీలుస్తూ చిన్నదే అయినా లాంతర [illegible] చూపుతూంది. చిన్నదయితేనేం, పెద్దదయితేనేం? దారి కనిపించే వెలుతురిస్తే అంతకన్నా కావలసిన దేముంది? కాని వీధుల్లో ఎలెక్ట్రిక్ లైట్ల వెలుతురికి అలవాటు పడ్డవాళ్ళకి లాంతరు వెలుగుతో తృప్తి ఉండదు.

ఆ ముగ్గురూ నడుస్తున్నారు. వాన జోరుగానే కురుస్తూంది. లాంతరులో వత్తి వెలుతురు గాలికి పైకీ కిందికీ దుముకుతూంది. వెలుతురు దొరికింది కదా అని దోమలు లాంతర్ని చుట్టుముట్టుతున్నాయి.

అతని పేరు శశిభూషణ్. ఆ ఊరికి వచ్చి నాలుగు నెలలే అయింది. అత నో డాక్టర్. చాలా తక్కువ ఖరీదుకే మందు లిస్తుంటాడు. డబ్బు లెక్కువగా సంపాదించి దాచిపెట్టడానికి అతనికి వెనకా ముందూ ఎవ్వరూ లేరు. పేదా బీద రోగులకు అతను ఉచితంగానే చికిత్స చేస్తాడు.

అతని వైద్యం ఒక ఎత్తు. అతని స్నేహం ఒక ఎత్తు! ఎంత చిన్న రోగి అయినా అతనితో స్నేహం చేయకుండా అతని దగ్గరనుంచి మందు తీసుకోలేదు. అలాగని చెప్పి రుసరుసలాడే రోగులకి అతను మందివ్వడని అర్థం కాదు. వాళ్ళూ రుసరుసలాడుతూనే అతనితో స్నేహం చేస్తారు! కాని అలాంటి వాళ్ళ స్నేహం మిరపకాయ బజ్జీ రుచిలాంటిది. కారంగానే ఉన్నా రుచిగానే ఉంటుం దది!

ఒంటరిగాడైన శశిభూషణ్ ఆ ఊరికి ఎక్కడినుంచి వచ్చాడో ఎవ్వరికీ తెలియదు. అంత చక్కగా రోగాలు కుదిరించే అతను ఏ బస్తీలోనో ప్రాక్టీస్ పెట్టుకోక అంత చిన్న గ్రామంలోనే ఎందుకు ప్రాక్టీస్ పెట్టుకున్నాడో ఎవ్వరికీ తెలియదు. ఒకళ్ళిద్దరు జిజ్ఞాసువులు ఆ ఊరి రచ్చబండమీద డాక్టర్ శశిభూషణ్ పూర్వ చరిత్రని గురించిన తమ ఊహాల్ని వాక్యాలోకి అనువదించ

దానికి ప్రయత్నించకపోలేదు! కాని అంతలోనే ఆ ఊరికి డాక్టరెలాగా దిక్కు లేదు — పిచ్చి ఊహలు, కోతి ఊహాంతో ఆయన మనస్సు నొప్పించి అక్కడే స్థిరపడిపోదా మనుకొంటున్న ఆ మంచి డాక్టర్ని పారద్రోలడ మెందుకు? అన్న కొందరి వాదంతో ఆ విజ్ఞాపనపత్రి అనువాదం విరోధించబడింది.

వాళ్ళు ముగ్గురూ కాలవ దాటి ఒక మేడ ముందుకి వచ్చారు. ఆ మేడ ముందొక నీళ్ళ ఫౌంటెన్ ఉంది. దానికి రెండు వైపులా రెండు తాటి చెట్లు ఆ గుడ్డి వెలుతురులో నల్లగా కనిపించినవి. పాలరాతి మెట్లమీదుగా వాళ్ళు ముగ్గురూ లోపలికి వెళ్ళారు. మెట్లమీద ఒకళ్ళిద్దరు మనుష్యులు డాక్టర్కి నమస్కరించారు.

లోపలి హాల్లో ట్యూబ్ లైట్ల వెలుతురులో గోడలకి ఉన్న తైలవర్ణ చిత్రాల మీది నుంచి వింత వెలుతురులు పరావర్తనం చెందుతున్నవి. హాలు మధ్య సోఫా సెట్టులో బత్తాయి తొనలు విసిరివేయబడి ఉన్నవి! పైన ఫాన్ అనవసరంగా తిరుగుతూంది!

"అమ్మగారేం చేస్తున్నారు?" ఆ ఇద్దరూ అక్కడ నిలుచున్న మనిషిని అడిగారు.

"అరగంటాయె అమ్మగారు పడక గదిలో కెళ్ళి."

శశిభూషణ్ రిస్ట్‌వాచీ చూసుకొన్నాడు. అర్ధరాత్రి పన్నెండు గంటలు దాటి నలభై నిమిషాలయింది

"మీ అమ్మగారిని లేపుతారా?" అడిగాడు డాక్టర్ శశిభూషణ్.

"అమ్మో! ఇప్పుడు లేపితే ..." భయంతో నోరు తెరిచి అన్నా డక్కడి నౌకరు.

"ఏం కాదు. లేపండి. నేను ఉన్నాను."

"మీకు తెలియదు, డాక్టర్‌గారూ!" వాళ్ళేదో డాక్టర్కి నచ్చజెప్పబోయారు.

"నాకంతా తెలుసులెండయ్యా! ముందామెని లేపండి. లేకపోతే ఆ గది చూపించండి. నేనే ఆ గది తలుపులు తీయిస్తాను." వాళ్ళా రెండో సూచనకే ఒప్పుకొని "సరే" అన్నారు.

వాళ్ళందరూ అతణ్ణి మేడమీదున్న ఆమె గది ముందుకి తీసుకెళ్ళారు.

వాళ్ళంతా నాలాయనిదేని తలుపులు తీసినా కనిపించకుండా ఉండేట్లుగా ద్వారబంధాల అవతల నిలబడ్డారు.

డాక్టర్ శశిభూషణ్ తలుపు పై తట్టాడు.

లోపల లైట్ వెలిగింది.

శశిభూషణ్ రిస్ట్‌వాచి చూసుకొన్నాడు. పది నిమిషాలు తక్కువ ఒకటి!

తలుపులు తెరుచుకొన్నవి.

'ఎవరది?"

"నా పేరు శశిభూషణ్. డాక్టర్ని."

"లోపలికి రండి"

శశిభూషణ్ లోపలికి వెళ్ళాడు.

ఏమిటో జరుగుతుందనుకొన్న నౌకర్లు ఏమీ జరగకపోవడంతో ఆశ్చర్యపడిపోయారు!

"కూర్చోండి!"

శశిభూషణ్ కూర్చున్నాడు. పైన ఫాన్ తిరుగుతూంది. చల్లని గాలికి శశిభూషణ్ కాస్త కలవరపడ్డాడు. ఇందాకటి నుంచి అతను వానలో నడిచి వచ్చినా అతని రెయిన్ కోట్ అతణ్ణి చలినుంచి కాపాడింది. ఇక్కడ దాన్ని తీసేయడంతో అతని ఒళ్ళు ఆ చల్లదనానికి వణికిపోతూంది.

"ఏమైనా కావాలా?" ఆమె అడిగింది.

"ఒక్క గ్లాసెడు నీళ్ళివ్వండి."

ఆమె లేచి కూజా వంచి, వెండి గ్లాసులో నీళ్ళు తెచ్చి ఇచ్చింది. ఎంతో అయిష్టంతో ఆ నీళ్ళని తాగాడు డాక్టర్.

డాక్టర్ గ్లాసుని పక్కన టేబిల్ మీద ఉంచి ఆమెని చూశాడు

ఒక చెంప పాలిపోయి ఉంది. మరో చెంప ఎర్రగా కంది ఉంది ఆమె కళ్ళు వాచి, ఎర్రగా ఉన్నవి.

కొనదేరిన ముక్కుకి ఆమె చేయి మాటిమాటికీ కర్చీఫ్‌తో బంధం వేస్తున్నది.

ఆమె నొసటి మీద చెమట. పైన ఫాన్ తిరుగుతున్నా ముత్యాల్లా చెమట బిందువులు.

"ఎవరు తెచ్చారు మిమ్మల్ని?" ఆమె అడిగింది.

ఆమెకు దయ్యం పట్టిందని వాళ్ళ నమ్మకం. భయపడి డాక్టర్ని పిలిచారు. మీ భర్త ఏం చేస్తుంటారు? అని అడిగితే- "వారేమీ చేయరు. అన్నీ నాతో చేయిస్తూ ఉంటారు" అంది ఆమె. అంటే ఏమిటని అడిగితే - "అంటే వారు నన్ను ఆవహిస్తారు!" అందామె. ఆ దయ్యాన్ని పారద్రోలడానికి డాక్టర్ ఉపయోగించిన కొత్త పంథంలోనే ఉంది కథ.

"మా మనుష్యులు!"

"నేనే పిలుద్దా మనుకొంటాను [illegible]! కాని, ఇదో వ్యాధి కాదుగదా? అందుకనే పిలవడ మనుకొంటాను."

"మీ బాధ ఏమిటి?"

"ఏమో? నాకే తెలియదు!"

ఆమె కళ్ళలోకి చూశాడు డాక్టర్ శశిభూషణ్. ఆమె కళ్ళ క్రింద ముడత లింకా పడలేదు. ఇరవై అయిదు సంవత్సరాల్ని మించి ఉండ దామెకి. నొసట తిలకం లేదు. కాళ్ళకు మెట్టెలు లేవు. చేతులకి గాజులు లేవు. అయినా ఆమె కట్టుకొన్న జార్జెట్ చీర చూస్తుంటే ఆమె విధవ కాదేమో ననిపించిం దతనికి!

"రోజూ మీ కే సమయంలో బాధగా ఉంటుంది?"

"ఇదే సమయంలో!"

"అంటే?"

"అర్ధరాత్రి పన్నెండు గంటల [illegible] ఒంటి గంటలదాకా!"

"ఓహో, అలాగా!" ఏదో అర్థమైనట్లుగా అన్నా డతను.

కాసేపు నిశ్శబ్దంగా ఉన్నా రిద్దరూ.

"మీ భర్త ఏం చేస్తుంటారు?" ఆమె నడిగా డతను.

"వారేమీ చేయరు. అన్నీ నాతో చేయిస్తూ ఉంటారు."

"అంటే?"

"అంటే వారు న న్నావహిస్తారు!"

"మీకు దెయ్యాల మీద నమ్మకం ఉందా?" అడిగా డతను.

"మీకు లేదా?"

"నే నెన్నడూ చూడలేదు వాటిని!"

"అయితే రేపు నన్ను చూడండి."

"ఇంతకన్నా మీరు పట్టపగలే బాగుంటారేమో?"

అతని మాటల కామె కులాసాగా నవ్వింది.

వెంటనే ఆమె బుగ్గల్లో కోపం చిందింది.

"ఏమిటి?" ఆమె కోపంతో అడిగింది.

"మీకు అర్ధరాత్రి కూడా కోపం వస్తుందా? లేక పగలు మీకు వస్తుంది కాబట్టి ఈ రాత్రివేళ కూడా కోపాన్ని బలవంతంగా తెచ్చుకొంటున్నారా?"

గడియారం ఠంగున రెండు కొట్టింది.

ఆమె రెండు కళ్ళలోంచీ నీటి బిందువులు జారాయి.

"డాక్టర్, నేను పెద్దమనిషినా?"

"ఎవ రంటున్నారు?"

"నా దగ్గర డబ్బు తిన్నవాళ్ళే నన్ను పెద్ద మనిషంటున్నారు, డాక్టర్!"

"కాదు!"

"ఎలా తెలుసు మీకు?" ఆశ్చర్యంగా అడిగిం దామె.

"మీ సంగతంతా తెలుసు నాకు. మళ్ళీ రేపు కలుస్తాను మిమ్మల్ని."

"ఈ అర్ధరాత్రి వేళ ఇంటికేం వెళతారు! మా మేడలోనే పడుకోండి."

అత నామెని పరామర్శించి చూస్తూ "అలాగే" అన్నాడు.

అతనికి చూపించిన పడక గది మేడ కింది అంతస్తులో ఉంది. ఆ గది గోడలకి ఆయిల్ పెయింట్స్ వేసి ఉన్నవి. గది ఎంతో శుభ్రంగా ఉన్నా ఆ గదిలో ఎవరూ నివాసం చేయడం లేదేమోనని డాక్టర్ శశిభూషణ్‌కి అనిపించింది.

ఆ గది ఎదురుగోడకి ఆనుకొని ఒక డ్రెస్సింగ్ టేబిల్ ఉంది. దాని కున్న అద్దం పై భాగం వెనక్కీ, క్రిందిభాగం ముందుకీ ఒరిగి ఉన్నవి. దానికి పక్కనేవు గోడకి రెండు కిటికీలు ఉన్నవి. గది మధ్యలో స్ప్రింగ్ బెడ్ ఉంది. దానికి చుట్టూ నీలిరంగు దోమతెర ఉంది. ఆ టేబిల్‌మీద చెక్కకి బదులుగా పాలరాయి వేసి ఉంది!

డాక్టర్ శశిభూషణ్ మంచం దగ్గరికి వచ్చాడు. ఆ పాలరాతి టేబిల్‌మీద చూశాడు. పాలరాతిలోనే విభిన్న వర్ణాల్లో ఎవరిదో బొమ్మ మలిచారు. 'ఎంత చక్కగా ఉన్నా డతను!' అనుకొన్నాడు శశిభూషణ్.

అంతలో అతనికి ఇది కొంపదీసి నాలాయనీదేవి భర్త ఫోటో కాదుగదా? అన్న అనుమానం వచ్చింది. లేకపోతే ఈ గది ఇంత నీట్‌గా, విలాసంగా ఎందు కుంటుంది?

డాక్టర్ లైట్ ఆర్పి మంచం మీద పడుకొన్నాడు. అతని మనస్సుని ఆలోచనలు చుట్టుముట్టాయి. అవతల ఎక్కడో మెరుపు. ఆ మెరుపు వెలుగు గది కిటికీలోనుంచి డ్రెస్సింగ్ టేబిల్ అద్దంలోంచి పరావర్తనం చెంది డాక్టర్‌కి ఎదురుగా ఉండే గోడమీద పడింది. దోమతెర ఛిద్రాల్లోంచి చూస్తున్న డాక్టర్‌కి గుండె ఒక్కసారి ఆగింది!

'దెయ్యాలు ఉన్నవా? ఉంటే అవి ఎలా ఉంటవి? బలహీనపు గుండెల్ని తప్ప బలవంతుల్ని అవి ఆవహించలే వేమో?'

కిటికీ రెక్కలు టపటపా కొట్టుకొంటున్నవి. శశిభూషణ్‌కి నిద్ర పట్టడం లేదు. అతను లేచాడు. కిటికీ దాకా వెళ్ళి కిటికీ తలుపులు వేయబోయాడు. కిటికీకి అవతల ఏదో నీడ!

ధైర్యాన్ని పుంజుకొని చీకట్లోకి చూశాడు డాక్టర్ శశిభూషణ్. అంతలో ఉరుము! మెరుపు!

ఆ నీడ అరిచింది గట్టిగా!

గాడిద ఓండ్రింపు ఉరుముకన్నా భయంకరంగా అయింది.

మెరుపుతో క్షణం వెలిగిన ఆ గార్దభం మళ్ళీ నీడగా మారి ముందుకి సాగింది.

కాని, ఈసారి ఆ నీడ డాక్టర్ని అంతగా భయపెట్టలేదు. మనిషికి ఒంటరితనాన్ని మించిన వ్యాధి లేదన్న మాట— అనుకొన్నాడు డాక్టర్.

ఇంతలో దోమతెర పైకి ఏదో దూకింది. డాక్టర్ గుండెధైర్యం జారిపోలేదు. బహుశః పైన ఉన్న ఫాన్ మీది నుంచి ఏదో బల్లి పడి ఉంటుంది— అనుకొన్నా డతను.

నిజంగా హేతువులో ఎంత ఆనందం ఉంది! నిర్హేతుకమయిన ప్రతిదీ మానవుణ్ణి బానిసగానో, బలహీనుడిగానో చేస్తుంది. సహేతుకమైన ప్రతిదీ ఈ చిన్న మానవుణ్ణి భీమబలుడుగానూ, సృష్టి కంతటికీ యజమానిగానూ చేస్తుంది!

డాక్టర్ శశిభూషణ్ ఆ గదిలో ఉన్న — కనిపిస్తున్న — వినిపిస్తున్న ప్రతి దాన్నీ సహేతుకంగా విమర్శించుకొంటూ తృప్తిపడుతున్నాడు. అతని రక్త ప్రసరణ సమవేగంలోకి వచ్చింది. అతను నిద్రపోయాడు.

ఉదయం ఎనిమిది గంటల కతను లేచాడు. పనిమనుష్యులు వచ్చి అతనికి అన్ని ఏర్పాట్లూ చేశారు. అన్నీ ముగించుకొని అతను మేడపైకి వెళ్ళాడు.

అర్ధరాత్రి కనుపించిన ప్రశాంతత ఆ ఉదయానికి ప్రళయంగా మారిపోయినట్లుంది. ఆమె గది అవతల దిండ్లూ, ప్లాస్టిక్ ఫ్లవర్ వేజ్ విసిరేసి ఉన్నవి. వాడిపోయిన పువ్వులు ఫ్లవర్‌వేజ్ సాంఘిక బంధం నుంచి విడిపోయి చెల్లాచెదురుగా, దేని కది ఒంటరిగా వరండాలో పడిపోయి, దీనంగా కనుపిస్తున్నవి. ఉదయిస్తున్న సూర్యకిరణాలు వాటిమీద పడుతున్నవి. వాటిని జాగ్రత్తగా ఒక్క చోటికి చేర్చి, వాటి తొడిమల్ని గుప్పిటలో పట్టుకొన్నాడు శశిభూషణ్.

గది లోపలినుంచి అరుపులు వినబడుతున్నవి.

అతను లోపలికి వెళ్ళాడు.

ఆమె అరుస్తూంది.

"నమస్కారం!"

"ఎవరు మీరు?"

అతను చిరునవ్వు నవ్వాడు. అంతలో మళ్ళీ ఆమే అన్న దిలా:

"ఓహో! మీరా! అర్ధరాత్రి ఆడపిల్ల ఇంటికి వైద్యంకోసం వచ్చిన మహా పురుషులు!"

అతని చిరునవ్వు నవ్వుగా మారింది, వెన్న ముద్ద నేయిగా మారినట్లు.

"చేసింది చాలక ఇంకా నవ్వుతారేం?" రెచ్చిపోతూ అడిగింది నాలాయని.

"నేను మీకు స్నేహితుణ్ణి!"

దాని కామె వెర్రిగా నవ్వుతూ అన్నది: "బాబూ! నా కీ జీవితంలో స్నేహితుడు కాని దెవ్వరు? చుట్టం కాని దెవ్వరు? !"

"మీకు స్నేహితుణ్ణీ, చుట్టాన్నీ కూడా."

"అప్పుడే వేశారు ప్లానూ! బాగుంది, బాగుంది! ఒంటరిగా బ్రతుకుతున్న ఆడపిల్ల కనిపిస్తే చాలు, మొదట స్నేహం! తరవాత ప్రేమ! ఆ తరవాత బంధుత్వం! ఆ తరవాత మరణం! దాన్ని తరవాత హత్య అనడం — ఇవన్నీ తర తరాలుగా వస్తున్న సాంప్రదాయిక చారిత్రకాంశాలు!"

"అయితే, మీ జీవిత చరిత్ర ఇదన్న మాట!" అత నెంతో కులాసాగా అన్నాడు.

ఆమె రెచ్చిపోయింది.

"ఆడపిల్లల జీవితాలు తెలుసుకోవడానికి వచ్చారా? లేక మందివ్వడానికి వచ్చారా మీరు? ఛీ! ఛీ!"

"సారీ, నాలాయనీదేవీ!"

"నన్ను అఫెండ్ చేస్తే బ్రహ్మదేవుణ్ణయినా సరే నేను క్షమించలేను, డాక్టర్! మీ ముఖం చూస్తుంటే ఇంతవరకు మిమ్మల్నెవ్వరూ పెళ్ళి చేసుకొన్నట్లు కనబడ్డం లేదే?!"

అత నామె కళ్ళలోకి వింతగా చూస్తూ అన్నాడు: "అయితే, బదులుకి బదులు తీర్చుకొంటున్నా రన్న మాట!"

"అలా మాటకి మాట జవాబు చెప్పకుండా ఉండలేను."

"వెరీ గుడ్!"

"ఏమిటీ! లోకమంతా నిందించుతున్న నా ఈ గుణానికి మీరు వెరీ గుడ్ అంటున్నారు. అంటే మీ కిది నచ్చిందా, డాక్టర్!" ఆమె అమాయికంగా అడిగింది.

"నా కిదే ఏమిటి? మీ గుణాలతో పాటూ మీరూ నచ్చారు, వాలాయనీ!"

ఆ మాటల కామె వెంటనే రియాక్ట్ అయింది: "మీ వంటివాళ్లో డజను మంది ఇలాగే అనిపోయారు నాతో. మీ అందరికీ నచ్చింది నేను కాదు, డాక్టర్, నా డబ్బు! నా డబ్బుకోసం నాతో స్నేహం చేస్తారు. నా డబ్బుకోసం నన్ను ప్రేమిస్తారు. నా డబ్బుకోసం నన్ను పెళ్ళిచేసుకొంటారు. ఆ తర్వాత అక్కడి నుంచి నా డబ్బుతోటే నా మనుష్యుల్ని కొని, నా దుర్గుణాల్ని చూపించి నన్నో మృగం క్రింద జమచేసి, నన్ను ఒంటరి దాన్ని చేసి రంపపుకోత కోస్తారు." ఆమె కళ్ళ వెంట ధారావాహికంగా నీరు కారుతూంది.

డాక్టరామెని విచిత్రంగా చూశాడు. ఆమె అయాచితంగానే అతనికి కావలసినదంతా చెపుతూంది.

"వాలాయనీదేవీ! నన్నెందుకు అనుమానిస్తున్నారు? నేను మీకు మేలు చేయడానికి వచ్చినవాణ్ణి."

ఆమె కన్నీరు తుడుచుకుంటూ అన్నది: "ప్రతి మగవాడూ ప్రతి ఆడదానికీ నేను నీకు మేలు చేస్తానని చెప్పే ఆమె దగ్గరకు చేరతాడు! మభ్యపెడతాడు! అణచి పెడతాడు! చిట్టచివరకు విధవ ముండని చేస్తాడు!" ఆమె కన్నీటితో దుఃఖాన్ని తుడిచిపెట్టి, కోపం తొణికిసలాడింది. ఆమె బుగ్గ ఒకటి ఎర్రబడింది. ఒక బుగ్గ పాలిపోయింది. చెదిరిన జుట్టు ఆమె అనారోగ్య మందర శరీరానికి వన్నె తెస్తూంది!

"నేను కాస్సేపు కూర్చుంటానండి."

"కూర్చోండి" అన్నది నిర్వికారంగా ఆమె.

నౌకరొకడు రెండు కప్పులతో కాఫీ తెచ్చాడు. అత నొక కప్పు తీసుకొని తాగుతున్నాడు. ఆమె నిలబడే తాగుతున్నది. అంతలో ఆమె ఒక్కసారిగా కోపంతో వణికిపోయింది.

"ఎవడ్రా ఈ కాఫీ కలిపింది?" అరిచిం దామె.

"నేనే, అమ్మగారూ!" బిక్క చచ్చిపోయి అన్నాడు కాఫీ తెచ్చిన నౌకరు.

"నీ కెన్నిమాట్లు చెప్పాను? చేసిన తప్పే చేయడం! నన్నో పిచ్చిదాన్ని చెయ్యడం! వీథిలో కెళ్ళి నాకు దెయ్యం పట్టిందని ప్రచారం చెయ్యడం! ఇంటికి భూతవైద్యుల్నీ, పూరిగుడిసె వైద్యుల్నీ తేవడం! రాస్కెల్స్! మీకు బుద్ధిలేదు" అంటూ ఆమె కాఫీ కప్పు బయటకు విసిరేసింది.

'కాఫీకేం? బాగానే ఉందే' అందామనుకొన్నాడు శశిభూషణ్.

"చూడండి, డాక్టర్! కాఫీ కప్పు అడుగున కాఫీ పౌడర్ తేరుకోని యిద్దుంటాను నేను. ఎన్నిమాట్లు చెప్పినా వీళ్లు సరిగా వడబోయరు. నా కా డికాక్షన్ రంగంటేనే మంట!"

"నాకూ అంతే!"

"చూశారా మరి? ఎందుకు ఊరుకున్నారు మీరు?"

"ఊరుకోక ఏం చేయను? ఈ కాఫీ తెప్పించిన మిమ్మల్ని కోప్పడనా?" ఆ మాట లంటూ అతని కళ్ళు నవ్వినవి.

ఆ మాటల కామె ఫకాలున నవ్వి, "భలేవారే, డాక్టర్, మీరు!" అన్నది.

"భలేవాణ్ణి కాదు, వాలాయనీ! నేను మీవాణ్ణి మీ డాక్టర్ని. మీ హితైషిని."

"నేను కాదన్నానా, డాక్టర్!" ఆ మాటలోనూ కోపం ఉంది కాని, అది కాస్త మధురంగా ఉంది.

"నేను వెళ్లొస్తా, వాలాయనీదేవీ! నా కోసం అక్కడ రోగులు కాచుకొని ఉంటారు!"

"అయితే మళ్ళీ రాత్రికి వస్తారా?" వెక్కిరిస్తూ అన్న దామె.

"ఔను. నిజంగా నిన్న వచ్చిన వేళకే వస్తాను" అన్నా డతను దృఢంగా.

"ఐతే మీరూ ఆయన చచ్చినట్లే ఆ నీళ్ల ఫౌంటెన్‌లో పడి చచ్చిపోతారు. సారీ! చనిపోతా రనకూడదేమో — మీ కేమైనా కీర్తంటూ ఉంటే కీర్తిశేషు లవుతారు."

"మనలో శేషించేది భౌమికలూ, మట్టీ కాకుండా కీర్తంటే ఎంత హాయిగా ఉంటుంది, వాలాయనీదేవీ! మీ దయవల్ల నాకు కొంచెం కీర్తి దక్కనివ్వండి."

"నా డబ్బూ, నా జీవితమూ తప్ప మీకేం కావాలంటే దాన్ని మీకు నప్లై చేయిస్తాను, డాక్టర్, కాని, ఎందుకైనా మంచిది — ముందే చెపుతున్నాను. ఈ పేషంట్ మీకు కీర్తి దక్కనివ్వకపోగా, మీకున్న కీర్తిని నాశనం చేస్తుంది. అందులోనూ మీరు వచ్చేది అర్ధరాత్రి — మీ రీ ఇంట్లో దిక్కులేని చావు చస్తారు."

"దిక్కులేకేం, వాలాయనీదేవీ! ఎనిమిది వైపుల ఎనిమిది దిక్కులు ఉన్నవి. అన్ని దిక్కుల మధ్యేకదా చచ్చేది! పరవాలేదు. ఏది ఏమైనా ఈ సంఘంలో దిక్కులేనివాళ్ళకి, చోటులేని వాళ్ళకి కాస్త స్థలమూ, దిక్కూ చూపించే చస్తాను." అతను తిరుగు సమాధానం కోసం చూడకుండా వెళ్ళిపోయాడు.

ఆమె కోపంతో వణికిపోయింది. అని రుద్ధ క్రోధంతో ఆమె ముక్కుపుటాలెగిరినవి! ఆమె నేత్రద్వయంలో రక్తము పాకింది! కాని, ఆ క్రోధపూరిత నయనాల్లోనూ ఆ మనిషి దూరంగా మందరంగా కనుపిస్తున్నాడు. క్రమక్రమంగా అతను దూరమైపోయాడు. కాని, మళ్లీ వస్తాడులే అన్న ఆశాకిరణం కూడా ఆ కళ్లలో తళుక్కుమనకపోలేదు!

ఆ రాత్రి అతనక్కడికి పోలేదు. ఆ సమయంలో అతను మరో పేషంట్ సీరియస్‌గా ఉంటే అక్కడికి వెళ్లాడు. ఆ పేషంట్ అతనికి మంచి మిత్రుడు కూడా. ఆ ఊర్లోనే ప్రభుత్వ పాఠశాలలో పనిచేస్తున్న ఉపాధ్యాయు డతను. ఆ రోగిని శశిభూషణ్ వారం రోజులు కనిపెట్టుకొని ఉండవలసి వచ్చింది. చివర కా రోగి మృత్యులోకంలోంచి ఈ లోకంలోకి తిరిగి వచ్చాడు.

"చాలా కృతజ్ఞుణ్ణి, శశీ!" అన్నా డతను పథ్యం తీసుకొంటూ.

"నాకు బిల్లుకి బదులుగా కృతజ్ఞతలా ఇచ్చేది!" అన్నాడు శశిభూషణ్ నవ్వుతూ.

"నీకు బిల్లుగా డబ్బులా ఏమిటి ఇచ్చేది?! ప్రాణాలివ్వాలి గాని!!" అన్నా డా ఉపాధ్యాయుడు.

"అయితే అలాంటి అవకాశంకోసం చూస్తున్నావా ఏమిటి? త్వరలోనే ఆ అవకాశం కల్పిస్తానులే" అన్నాడు శశిభూషణ్ నవ్వుతూ.

"ఛీ! ఛీ! అవేం మాటలు, శశీ!"

మరో నెల రోజుల వరకు శశిభూషణ్ ఆ మేడకి వెళ్లలేదు. ఒకనాటి రాత్రి

(తరువాయి 54 వ పేజీలో)

ఫోటో — వి. ఎమ్. వరప్రసాదరావు (గుంటూరు-2)

అల్లిక జిగిబిగి

(39 వ పేజీ తరువాయి)

అతని దగ్గిరికి ఆ ఉపాధ్యాయుడు వచ్చాడు.

శశిభూషణ్ అతనితో అన్నాడిలా: "రేపటినుంచి నేను రాత్రిళ్లు ఇక్కడ ఉండబోవడం లేదు, కృష్ణా."

"ఎక్కడుంటావ్ మరి? మా ఇంట్లోనా?"

"కాదు. పక్క ఊళ్లో నాలాయనీదేవి ఇంట్లో."

కృష్ణారావు ఉలిక్కిపడ్డాడు. అతని నాడి వేగంగా కొట్టుకొంటూంది. అతని ముఖంలో భీతి స్పష్టంగా కనబడుతూంది.

"అదేమిటి, కృష్ణా, అలా మారి పోయావ్!"

"బ్రతికి బట్టకట్టడానికేనా ఆ ఇంటికి పోతున్నది?" వ్యథతో అడిగాడతను.

"కాదు, కృష్ణా! ఒక చస్తున్న స్త్రీని బ్రతికించడానికి."

"కాదు, శశీ! చంపుతున్న ఒక స్త్రీ తెరుస్తున్న మృత్యుముఖంలోకి దూరడానికి పోతున్నా వక్కడికి!"

"నా ప్రాణానికి ప్రాణ మిస్తానన్నావుగా—అప్పుడే డీలాపడిపోయావే!" పరిహాసం చేస్తూ శశిభూషణ్ స్టెతస్కోపూ, మెడికల్ చెస్టూ సర్దుకొన్నాడు.

"శశీ! ఆ అమ్మాయి సంగతి నీకేమీ తెలియదా?"

"అన్నీ తెలుసు!"

"ఏం తెలుసు నీకు?"

"ఆ యువతి డబ్బును చూసి ప్రేమించా డతను. అదంతా నిజమైన ప్రేమ అనుకొన్నది ఆమె! తన విచిత్ర ప్రవర్తన అతనికేమీ అభ్యంతరం కాదనుకొని ఆమె కూడా అతన్ని మనస్ఫూర్తిగా వివాహం చేసుకొన్నది. కాని వివాహం కాగానే అత నామె గుణాలని అసహ్యించు [illegible] చెల్లుబాటు లభించింది! అందరూ ఆమెని అసహ్యించుకొన్నారు. ఆమె కోపం వృద్ధి పొందింది. ఇద్దరి మధ్యనా చెడిసింది. అతను చచ్చిపోయాడు..."

"కాదు. అతణ్ణే ఆమె చంపింది."

"కాదు. చచ్చిన వాణ్ణే ఆమె చంపినట్లుగా ఊళ్లోవాళ్లంతా ప్రచారం చేశారు."

"దానివల్ల ఊళ్లోవాళ్లకేం ఒరిగింది?" అన్నాడు కృష్ణారావు.

"సాధారణంగా ఆడా, మగా విషయాల్లో మగాణ్ణే సమర్థించడం మన దేశంలో అనూచానంగా వస్తున్న సంప్రదాయమే కదా! వాళ్లు కోరిందదే!"

"నీ వీ దేశ సంస్కృతిని గురించి అన్యాయంగా మాట్లాడుతున్నావు, శశీ!"

శశిభూషణ్ తలకి మఫ్లర్ చుట్టుకొన్నాడు. టార్చి లైట్లో కొత్త సెల్స్ వేసుకొన్నాడు. చేతిలో మెడికల్ చెస్ట్ పట్టుకొన్నాడు.

"నీ దగ్గర జవాబు లేదా, శశీ!"

"లేకేం! ఉంది! కానీ నే నేమైనా అంటే నీ కింకా [illegible]?"

"జవాబు లేనప్పుడే ఇలాంటి మాటలు వస్తవేమో?" కృష్ణారావు కాస్త పెడసరంగానే అన్నాడు.

శశిభూషణ్ అతణ్ణే సమీపించి అతని కళ్లలోకి చూస్తూ అన్నాడు:

"స్త్రీలకి వైధవ్యాన్నీ, తోడి మానవుడికి ఛండాలత్వాన్నీ ఇవ్వడమే కదా మన దేశ సంస్కృతి మన కందించిన మహా ధనం!"

"[illegible] డుతున్నావ్, శశీ!"

శశిభూషణ్ బయటకు కదులుతూ అన్నాడు:

"మన సంఘం మన సోదరులకి మతాన్నీ, మతాధిపతుల్నీ, దేవుళ్లనీ, దెయ్యాల్నీ, బారసాల్నీ, శ్రాద్ధాలిచ్చింది కానీ మానవుడికి ముఖ్యంగా కావలసిందేమిటో దాన్ని మాత్రం ఇవ్వలేదు, కృష్ణా!"

"ఏమిటది?" కృష్ణారావు గొంతులో పరాజయమూ, నీరసమూ ధ్వనించాయి.

"పిడికెడు సానుభూతి, కృష్ణా! దాన్ని ఇవ్వడానికే నాలాయనీదేవి ఇంటికి వెళుతున్నాను నేను."

కృష్ణారావు శశిభూషణ్ కళ్లలోకి చూశాడు. కృష్ణారావు కళ్లలో నీళ్లు గిర్రున తిరిగాయి.

"నువ్వు చాలా మంచివాడివి, శశీ! కాని ఒక అసాధ్య విషయంకోసం నీ మధుర జీవితాన్ని నాశనం చేసుకోబోకు."

"ప్రపంచమంతా వ్యాపించిన చీకటిని చూసి అగ్గిపుల్ల వెనుదీస్తుందా, కృష్ణా! తుదివరకూ చీకటిని వెలిగించే ఆరిపోతోంది నా!"

శశిభూషణ్ చీకటిని టార్చిలైట్తో చీలుస్తూ బయలుదేరాడు. మబ్బు తునకలు ఆకాశ ఛిద్రాల లాంటి చుక్కల్ని కప్పుతున్నవి. వానకాలపు చంద్రుడు బలహీనంగా వెలుగుతున్నాడు. రాత్రి పదకొండు గంటలకి శశిభూషణ్ నాలాయనీదేవి మేడకి చేరాడు. నౌకర్లతణ్ణి చూసి ఆశ్చర్యపడ్డారు.

"మీ అమ్మగారు ఉన్నారా?"

"ఉన్నారు." [illegible] చాడు. అత నా నాటి రాత్రి పరున్న గదిలో ఉన్న దామె.

ఇతణ్ణి చూడగానే ఆమె పకాలున నవ్వింది. "ఓహో! [illegible] డాక్టర్! ఒక్క రాత్రికే భయపడిపోయారు. వండర్ఫుల్!"

అతనూ ఆ మాటలకి గంద్రగోళంగా నవ్వాడు.

"ఏమి టలా నవ్వుతారు?" కోపంగా అడిగిం దామె.

"నవ్వక ... నవ్వక ఏం చేయను? మిమ్మల్ని చూసి నేను భయపడ్డానా? నన్ను చూసి మీరు భయపడ్డారా?"

ఆమెకి కోపం అధికమయింది.

"ఏమిటి మీరు మాట్లాడేది? ఇంతవరకీ జీవితంలో నే నెవ్వడికీ భయపడలేదు."

"అంత అభయ వేలయితే నన్నెందుకు పిలిపించలేదు మరి?"

"డాక్టర్! వ స్నవసరంగా రెచ్చగొట్టబోకండి!"

గడియారం అరగంట కొట్టింది.

"టైమ్ పదకొండున్నర అయింది. మీ రింకా నిద్రపోరా?"

"రోజూ పన్నెండు కొడితేకాని నాకు నిద్రపట్టదు."

"ఈ అరగంటలో మీ కాంపౌండ్ ఒకసారి చూపించండి."

"ఏమిటి? మా కాంపౌండా? మీ రింకా కొన్నాళ్లు బ్రతుకుతా రను [illegible] రన్న మాట! సరే, ఏం చేస్తాం! పదండి. అలాగే చూపిస్తాను!"

ఇద్దరూ ఆ అర్ధరాత్రి కాంపౌండ్ లోకి వెళ్లారు. పెర్నిషియస్ ఎనీమియా పేషంట్లాగా తాటిచెట్టు చంద్రుని వెన్నెలలో పేలవంగా కనుపిస్తూంది. దాని పక్కనే ఉన్న ఫౌంటెన్ గట్టుమీద కూర్చుంది నాలాయనీదేవి.

"ఇదే మీ గమ్యం! దీనితోటే మీ జీవితయాత్ర సమాప్తం!" గంభీరంగా అన్నది నాలాయనీదేవి,

అతను పరిసరాల్ని జాగ్రత్తగా గమనిస్తున్నాడు. దూరంగా మేడ. ఒక వైపు గడ్డివాము. మరోవైపు ఏదో కూలిపోయిన కాటేజ్. నీళ్లతో నిండిన ఫౌంటెన్. దానిమీద అన్నీ అశుభ వాక్కులనే మాట్లాడే అనారోగ్య సౌందర్యవతి!

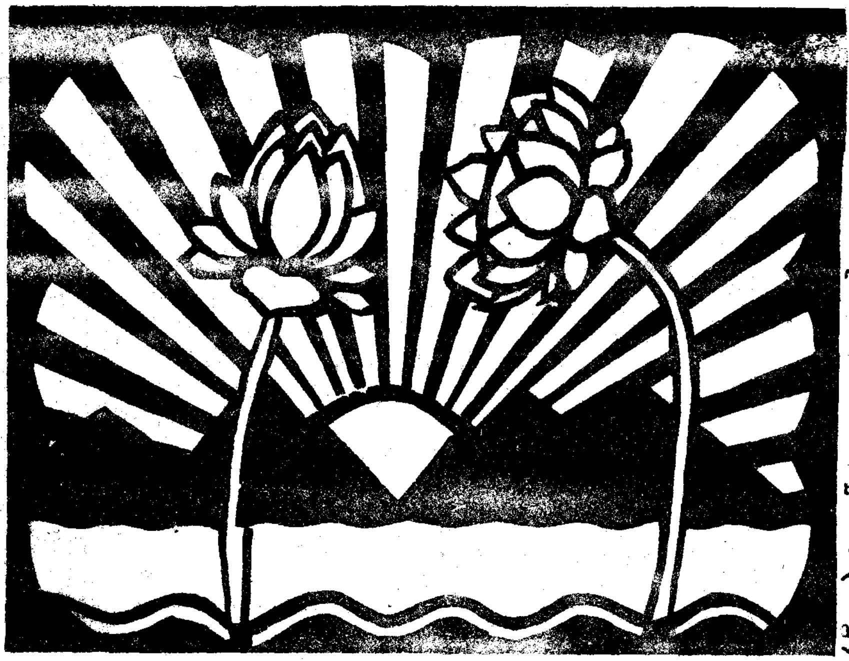

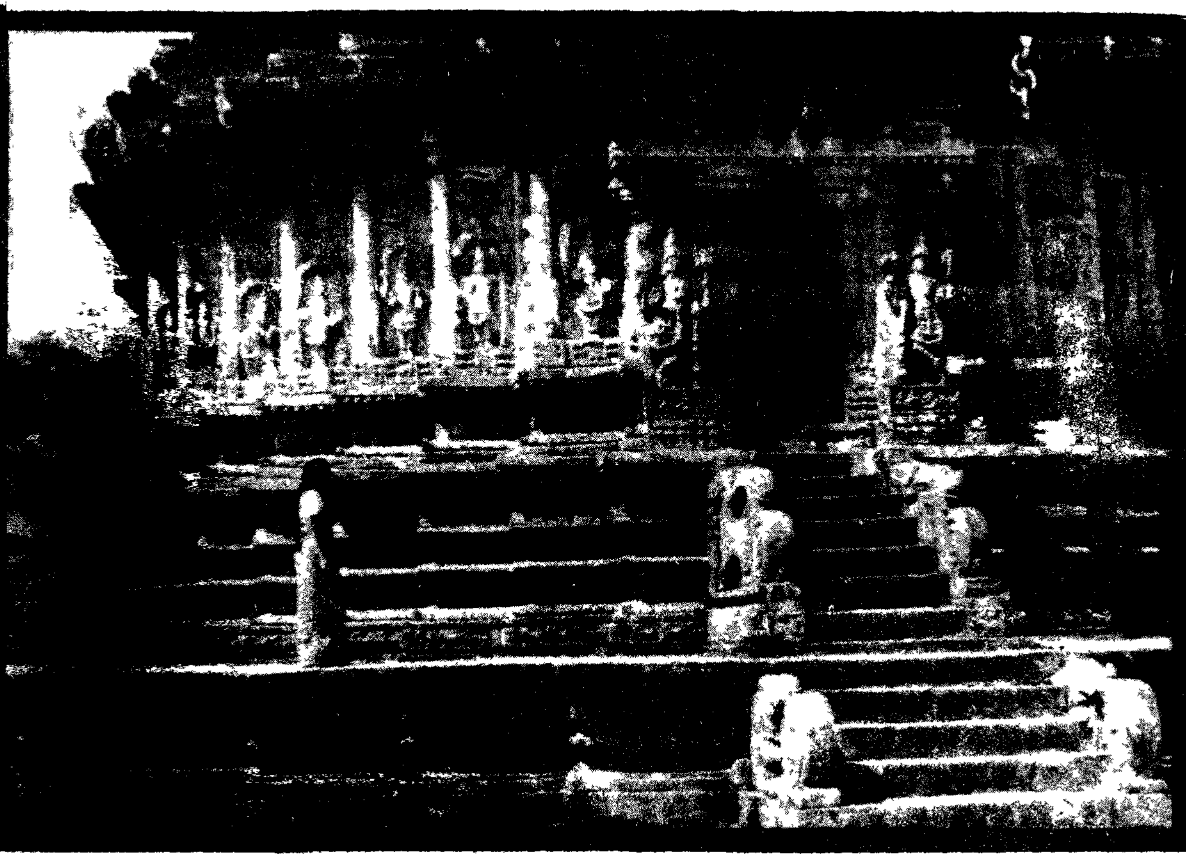

విద్యాశంకరాలయం (కాశ్మీర్)

ఫొటో—ఎమ్. ఆర్. వెంకటరమణన్ (మద్రాసు-4)

ఇంతలో పెద్ద ధ్వని!
అతను ఉలిక్కి పడ్డాడు!
గాడిద ఓండ్ర పెట్టింది.
ఆమె పకపకా నవ్వింది.

"ఎందుకూ నవ్వుతారు?"

"మీ భయానికి!" అందామె.

"నాలాయనీదేవీ! మనుష్యుల్ని చూసి సంఘమూ ఇలాగే అరిచి భయపెడుతుంది. భయపడకపోతే పైనబడి రక్కి రాపాడుతుంది. భయాన్ని నటించి దాని యాజమాన్యాన్ని నేను భగ్నం చేయాలి!"

"నేను చాలా సూటి మనిషిని, డాక్టర్! నాకు పిచ్చి పిచ్చి లౌక్యాలు తెలియవు. వంగి వంగి మాటలతో లోకం కోసం తమ నడవడిని మార్చుకొనే వాళ్లని నిర్వీర్యులుగా భావిస్తాను."

అతను చందమామవంక చూస్తూ అన్నాడు: "అందుకే నీవంటే నా కిష్టం, నాలాయనీదేవీ!"

ఆమె నోరు మూతపడింది. చంద మామ నడక కుంటుపడింది.

ఆ నిశ్శబ్దాన్ని భగ్నం చేస్తూ ఓ గుడ్లగూబ కూసింది, తాటిచెట్టు మీది నుంచి.

"చూశారా? ఆ రోజునించీ ఈ చెట్టు మీద గుడ్లగూబలు వాసం చేస్తున్నవి."

"ఏ రోజు నుంచి?"

"ఆయన ఈ నీళ్ల హౌజ్‌లో పడి చచ్చిపోయినప్పటినుంచీ."

"కావాలనే చచ్చిపోయాడా, నాలాయనీ దేవీ?"

"మా పోట్లాటల్లో ఆయన నా మీద చెయ్యి చేసుకున్నాడు. దానితో నాకు ఎంతో ఒళ్లు మండి ఆయన్ని కొట్టాను. అంతే. దానితో అతను నీళ్లలో బోర్లా పడిపోయాడు. పడితే పడ్డాడులే అని నే నింట్లోకి విసవిసా పోయాను. మర్నాడు ఉదయం నౌకర్లు వచ్చి చెప్పేటంత వరకూ తెలియలేదు—అత నీ ఫౌంటెన్ లోనుంచి లేవలేదని, చచ్చిపోయాడని. దీనికి నే నేరకంగా బాధ్యురాల్ని,చెప్పండి?"

"నిజంగా అల నిలాగే చచ్చిపోయాడా, నాలాయనీదేవీ?"

"ఔను, డాక్టర్! ఎంత ఒట్టంటే అంత ఒట్టు!" ఆమె కంఠం కన్నీటితో వణికింది.

ఏదో పక్షి రెక్కలు అల్లార్చుకొంటూ కండ్లు కనబడక ఫౌంటెన్ మీద వాలి అరిచింది. నాలాయనీదేవి దాన్ని చూసి భీతితో కంపించిపోయి శశిభూషణ్ చేయి పట్టుకొంది.

"గుడ్లగూబ అరుపు సహించ గలను కాని, దాని చూపు భరించలేను, డాక్టర్!"

"లోకం మోపిన నిందల్ని సహించ గలిగారు కాని దాని బంధాన్ని సహించ లేరట్లు!"

"ఎక్స్క్యూజ్మీ! లోపలికి పోదాం, రండి. ఈవేళ ఎలాగూ పీడ కలలు తప్పవు నాకు!"

"మీకు నిద్దర్లో కలలు వస్తవన్న మాట."

"ఒట్టి కలలే కాదు, డాక్టర్? పీడ కల రాగానే ఒక్క ఉదుటున లేచి కూర్చుంటాను. ఇంక ఆ రాత్రి నిద్రపట్టదు. ఇహ పగ లెట్లాగూ ఆ దెయ్యం నన్ను సాధిస్తూనే ఉంది కదా!"

"అలా అనగూడదు, నాలాయనీదేవీ! మీ కే దెయ్యమూ పట్టలేదు."

"మరి నన్ను చూసి లోకమంతా ఎందుకు అసహ్యించుకొంటోంది, శశి భూషణ్ గారూ!"

"మీ గుణాలమీద మీకే మమకారం లేకపోవడం వల్ల!"

"నాకు వాటిమీద ఒక్కొక్కప్పుడు చచ్చే మమకారమూ, ఒక్కొక్కప్పుడు భయంకరమైన కోపమూ వస్తుంది, శశిభూషణ్ గారూ!"

"మానవుడు దుర్గుణాల్ని ఆయుధాలుగా, సద్గుణాల్ని ఔషధంగా వాడాలి, నాలాయనీదేవీ! ఈ రెండూ అప్పుడప్పుడు వాడవలసిందేకాని రెండింటినీ నిరంతరమూ వాడే నరు డెవ్వడూ బాగు పడలేడు! దుర్యోధనుడు అన్యాయా క్రోధాల్ని నిరంతరం వాడి నిర్మూల మయ్యాడు! ధర్మరాజు సౌజన్య సౌభ్రాతృత్వా లని నిరంతరం వాడి అరణ్యాజ్ఞాత వాసాల పాలయ్యాడు!"

"కాని నా దుర్గుణాల్ని నేను నిగ్రహించుకోలేను, శశిభూషణ్!"

"అందుకేగా నేను వచ్చింది! దీనికిన్నీ మందు ఉంది. దాన్ని వాడండి."

"అంటే మీకు దెయ్యాలమీద నమ్మకం లేదన్న మాటేగా!"

"మీ ఇంటిలోగాని, ఒంటిలోగాని దెయ్యమున్న దంటారా?"

"అవునని లోకమంతా అంటోంది."

"ఎవరట ఆ దెయ్యం?"

"నా భర్త!"

"చచ్చాక ఆయన్ని ఏం చేశారు?"

ఆమె ఫకాలున నవ్వి అన్నది:

"కాల్చారు!"

"అయితే ఆయన ఇప్పుడది దెయ్యం కాదు! బూడిద! అదెప్పుడో గాలికి ఎగిరిపోయి ఉంటుంది." నిశ్చల ధైర్యంతో చెప్పా డతను.

(39 వ పేజీ తరువాయి)

అతని దగ్గిరికి ఆ ఉపాధ్యాయుడు వచ్చాడు.

శశిభూషణ్ అతనితో అన్నా డిలా: "రేపటినుంచి నేను రాత్రిళ్ళు ఇక్కడ ఉండబోవడం లేదు, కృష్ణా."

"ఎక్కడుంటావ్ మరి? మా ఇంట్లోనా?"

"కాదు. పక్క ఊర్లో నాలాయనీ దేవి ఇంట్లో."

కృష్ణారావు ఉలిక్కిపడ్డాడు. అతని నాడి వేగంగా కొట్టుకొంటూంది. అతని ముఖంలో భీతి స్పష్టంగా కనబడుతూంది.

"అదేమిటి, కృష్ణా, అలా మారి పోయావ్!"

"బ్రదికి బట్టకట్టడానికేనా ఆ ఇంటికి పోతున్నది?" వ్యంగ్యంగా అడిగా డతను.

"కాదు, కృష్ణా! ఒక చస్తున్న స్త్రీని బ్రతికించడానికి."

"కాదు, శశీ! చంపుతున్న ఒక స్త్రీ తెరుస్తున్న మృత్యుముఖంలోకి దూర డానికి పోతున్నా వక్కడికి!"

"నా ప్రాణానికి ప్రాణ మిస్తా నన్నావుగా—అప్పుడే డీలాపడిపోయావే!" పరిహాసం చేస్తూ శశిభూషణ్ స్టెత స్కోపూ, మెడికల్ ఛెస్టూ సర్దుకొన్నాడు.

"శశీ! ఆ అమ్మాయి సంగతి నీకేమీ [illegible]"

"అన్నీ తెలుసు!"

"ఏం తెలుసు నీకు?"

"ఆ యువతి డబ్బును చూసి [illegible] దతను. అదంతా నిజమైన ప్రేమ అనుకొన్నది ఆమె! తన [illegible] ప్రవర్తన అతనికేమీ అభ్యంతరం కాదను కొని ఆమె కూడా అతన్ని మనస్ఫూర్తిగా వివాహం చేసుకొన్నది. కాని వివాహం కాగానే అత నామె గుణాలని అసహ్యించు [illegible] అతని మూల [illegible] చెల్లుబాటు లభించింది! అందరూ ఆమెని అసహ్యించుకొన్నారు. ఆమె కోపం వృద్ధి పొందింది. ఇద్దరి మధ్యనా బెడిసింది. అతను చచ్చిపోయాడు..."

"కాదు. అతణ్ణి ఆమె చంపింది."

"కాదు. చచ్చిన వాణ్ణి ఆమె చంపి నట్లుగా ఊళ్ళోవాళ్ళంతా ప్రచారం చేశారు."

"దానివల్ల ఊళ్ళోవాళ్ళకేం ఒరి గింది?" అన్నాడు కృష్ణారావు.

"సాధారణంగా ఆడా, మగా విష యాల్లో మగాణ్ణే సమర్థించడం మన దేశంలో అనూచానంగా వస్తున్న సంప్రదాయమే కదా! వాళ్ళ కొరిగిం దదే!"

"నీ వీ దేశ సంస్కృతిని గురించి అన్యాయంగా మాట్లాడుతున్నావు, శశీ!"

శశిభూషణ్ తలకి మఫ్లర్ చుట్టు కొన్నాడు. టార్చి లైట్‌లో కొత్త సెల్స్ వేసుకొన్నాడు. చేతిలో మెడికల్ ఛెస్ట్ పట్టుకొన్నాడు.

"నీ దగ్గర జవాబు లేదా, శశీ!"

"లేకేం! ఉంది! కానీ నే నేమైనా [illegible]"

"జవాబు లేనప్పుడే ఇలాంటి మాటలు వస్తాయేమో?" కృష్ణారావు కాస్త వెటకా రంగానే అన్నాడు.

శశిభూషణ్ అతణ్ణి సమీపించి అతని కళ్ళలోకి చూస్తూ అన్నాడు:

"స్త్రీలకి వైధవ్యాన్నీ, తోడి మాన వుడికి ధండాలత్యాన్నీ ఇవ్వడమే కదా మన దేశ సంస్కృతి మన కందించిన మహా ధనం!"

[illegible] డుతున్నావ్, శశీ!"

శశిభూషణ్ బయటకు కదులుతూ అన్నాడు:

"మన సంఘం మన సోదరులకి మతాన్నీ, మతాధిపతుల్నీ, దేవుళ్ళనీ, దెయ్యాల్నీ, బారసాలల్నీ, శ్రాద్ధాలనీ ఇచ్చింది కానీ మానవుడికి ముఖ్యంగా కావలసిం దేమిటో దాన్నిమాత్రం ఇవ్వలేదు, కృష్ణా!"

"ఏమిటది?" కృష్ణారావు గొంతులో పరాజయమూ, నీరసమూ ధ్వనించాయి.

"పిడికెడు సానుభూతి, కృష్ణా! దాన్ని ఇవ్వడానికే నాలాయనీదేవి ఇంటికి వెళు తున్నాను నేను."

కృష్ణారావు శశిభూషణ్ కళ్ళలోకి చూశాడు. కృష్ణారావు కళ్ళలో నీళ్ళు గిర్రున తిరిగాయి.

"నువ్వు చాలా మంచివాడివి, శశీ! కాని ఒక అసాధ్య విషయంకోసం నీ మధుర జీవితాన్ని నాశనం చేసుకోబోకు."

"ప్రపంచమంతా వ్యాపించిన చీకటిని చూసి [illegible], కృష్ణా! తుదివరకూ చీకటిని వెలిగించే ఆరి [illegible]"

శశిభూషణ్ చీకటిని టార్చిలైట్‌తో చీలుస్తూ బయలుదేరాడు. మబ్బు తునకలు ఆకాశ ఛిద్రాల లాంటి చుక్కల్ని కప్పుతున్నవి. నావకాలవు చంద్రుడు బలహీనంగా వెలుగుతున్నాడు. రాత్రి పదకొండు గంటలకి శశిభూషణ్ నాలా యనీదేవి మేడకి చేరాడు. నౌక ర్లతణ్ణి చూసి ఆశ్చర్యపడ్డారు.

"మీ అమ్మగారు ఉన్నారా?"

"ఉన్నారు" [illegible] చాడు. అత నా నాటి రాత్రి పరున్న గదిలో ఉన్న దామె.

అతణ్ణి చూడగానే ఆమె ఫక్కున నవ్వింది. "ఓహో! హలో, సిక్ డాక్టర్! ఒక్క రాత్రికే భయపడిపోయారు. వండర్‌ఫుల్!"

అతనూ ఆ మాటలకి గంద్రగోళంగా నవ్వాడు.

"ఏమి టలా నవ్వుతారు?" కోపంగా అడిగిం దామె.

"నవ్వక ... నవ్వక ఏం చేయను? మిమ్మల్ని చూసి నేను భయపడ్డానా? నన్ను చూసి మీరు భయపడ్డారా?"

ఆమెకి కోపం అధికమయింది.

"ఏమిటి మీరు మాట్లాడేది? ఇంత వర కీ జీవితంలో నే నెవ్వడికీ భయపడ లేదు."

"అంత అభయ నేఅయితే పన్నెండుకు పిలిపించలేదు మరి?"

"డాక్టర్! న వ్వనవసరంగా రెచ్చగొట్ట [illegible]!"

గడియారం అరగంట కొట్టింది.

"టైమ్ పదకొండున్నర అయింది. మీ రింకా నిద్రపోరా?"

"రోజూ పన్నెండు కొడితేకాని నాకు నిద్రపట్టదు."

"ఈ అరగంటలో మీ కాంపౌండ్ ఒకసారి చూపించండి."

"ఏమిటీ? మా కాంపౌండా? మీ రింకా కొన్నాళ్ళు బ్రతుకుతా రను [illegible] రన్న మాట! సరే, ఏం చేస్తాం! పదండి. అలాగే చూపిస్తాను!"

ఇద్దరూ ఆ అర్ధరాత్రి కాంపౌండ్ లోకి వెళ్లారు. పెర్నిషియస్ ఎనీమియా పేషంట్‌లాగా తాటిచెట్టు చంద్రుని వెన్నెలలో పేలవంగా కనుపిస్తూంది. దాని పక్కనే ఉన్న ఫౌంటెన్ గట్టుమీద కూర్చుంది నాలాయనీదేవి.

"ఇదే మీ గమ్యం! దీనితోటే మీ జీవితయాత్ర సమాప్తం!" గంభీరంగా అన్నది నాలాయనీదేవి,

అతను పరిసరాల్ని జాగ్రత్తగా గమని స్తున్నాడు. దూరంగా మేడ. ఒక వైపు గడ్డివాము. మరోవైపు ఏదో కూలిపోయిన కాటేజ్. నీళ్లతో నిండిన ఫౌంటెన్. దానిమీద అన్నీ అశుభ వాక్కులనే మాట్లాడే అనారోగ్య సౌందర్య వతి!

ఆమె అతని హస్తాన్ని గట్టిగా నొక్కుతూ అన్నది:

"శశిభూషణ్! ఇన్నాళ్ళకి మీ రొక్కరే నాకు నచ్చిన మాట, నిజమైన మాట చెప్పింది."

మరో రోజు రాత్రి అదే కాంపౌండ్ వెనకభాగాన వాళ్ళిద్దరూ కూర్చున్నారు. గుడ్లగూబ ఎప్పటిలాగే కూసింది. గాడిద ఓండ్రపెట్టింది. వాళ్ళిద్దరూ నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నారు. అప్పటికే చందమామ అస్తమించాడు.

"నాలాయనీదేవీ! ఇప్పుడు మీ ఒంట్లో ఎలా ఉంది?"

"ఏమో, శశిభూషణ్! ఆ మందు వాడదలుచుకోలేదు నేను. అది వాడితే నే నీ లోకాని కంతకీ దాసివి కావలసి వస్తుందేమో?"

దాని కతను నవ్వుతూ అన్నాడు:

"కాదు, నాలాయనీ! లోకం మొత్తం అప్పుడు నీ సౌజన్యం ముందు తల వంచుతుంది."

"కాని, శశీ! సౌజన్యంతో మొండి బ్రతుకు బ్రతకడంకన్నా దౌష్ట్యంతో ఈ జీర్ణ జీవితమే మేలేమో నాకు!"

అతను సమాధానం చెప్పకుండా చీకట్లోకి చూస్తూ కూర్చున్నాడు.

"సమాధానం చెప్పకుండా అలాటో చూస్తారేం?"

"చీకట్లోకి!"

"ఎందుకు?"

"చీకట్లోనే వెలుగు దొరికేది. ఇంత వరకు ఏ పరిశోధకుడూ వెలుగులో చీకటిని పట్టుకోలేదు."

"అర్థమైంది, శశీ! ఇంతటి ఔదార్యంతో, సుమనస్కతతో మీరు చూపించే సానుభూతి నా కీ మందు అవసరం లేదని చెపుతోంది."

"మందు నీ రోగానికి కాని నీకు కాదు, నాలాయనీ! మబ్బుల్లో చందమామ లాంటి దానివి నువ్వు! తుఫానులో లంగ రేయని ఓడలాంటిదానివి నువ్వు!"

"శశీ! నిజం చెప్పనా?"

"ఊం చెప్పు!"

"ఇంత రుగ్మత ఉన్నా, ఇంతగా అప్రతిష్ఠ పాలయినా నా కీ జీవితాన్ని ముగించాలని ఎన్నడూ అనిపించలేదు, శశీ!"

ఆమె భుజాలమీద చేతులు వేసి, ఆమె కళ్ళలోకి చూస్తూ అన్నా డతను:

"సరిగా నే నూహించిందీ అదే, నాలాయనీ! ఎన్నడూ ఈ జీవితంలో నీలాంటి దానిని చూడలేనేమో నేను! జీవితం మీద నీకు మమకారం ఉంది. నీమీదా నీకు మమకారం ఉంది. కాని, లోకాని కదే కంటకప్రాయ మైపోయింది! మంచి తనాన్ని లోకం ఆదర్శంగానే చూపుతుంది తప్ప దాన్ని ఆచరించనీయదు. అలాంటి అవకాశమే ఈ సంఘంలో ఉంటే క్రీస్తు, లింకన్, గాంధీ ఎందుకు హతులయ్యారు? అలా అవి చెడ్డతనాన్నైనా ఈ లోకం ఆచరించ నిస్తుందా? దాన్ని నీరస పరుస్తుంది. దా న్ననుసరించే వాళ్ళమీద పురాణాలు వ్రాసి, వాళ్ళని శాశ్వతంగా హత్య చేస్తుంది. అందుకే లోకంలో బ్రతకాలంటే ఒక్కటే ఒక్క పద్ధతి!"

"ఏమిటది?" అడిగింది నాలాయని ఉత్సుకతతో.

"మంచి చెడుల కలయికని — వెలుగు నీడల కలయికలా జీవితంలోకి తెచ్చుకోవాలి."

"ఐతే లోకంకోసమేనా బ్రదకడం?"

"కాదు!"

"మరి?"

"నావంటి వాళ్ళ కోసం!"

"అయితే?"

"మరి నేనూ లోకంలోని వాణ్ణే అయితే?"

"అయితే, మీ రిచ్చిన మందు వాడతాను."

గుడ్లగూబలు అరిచినవి!
గాడిదలు ఓండ్రపెట్టినవి.
చీకటి వానలు చిక్కగా కురిసినవి.
కుంటి చంద్రులు పరుగెత్తారు.
గుడ్డి చుక్కలు కళ్ళు మూసినవి.
పిశాచ వృక్షాలు నిట్టూర్చినవి.
వెన్నెల విరిగింది.
గాలి మరిగింది.

ముక్కులూ, చూపుడు వ్రేళ్ళూ ప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకొన్నవి! క్రింది పెదాలు పళ్ళకి విడాకులిచ్చి ముందుకి సాగినవి!

ఏమైతేనేం? వాళ్ళిద్దరూ పెళ్ళిచేసుకొని పెంకుటింటికి వచ్చారు.

"ఇంత మంచి పెళ్ళాన్ని చేసుకొన్నవు వెంతో అదృష్టవంతుడివి, శశీ! ఈమె పేరేమిటి మరి?" నాలాయని వడ్డిస్తుండగా అడిగాడు కృష్ణారావు.

"ఆమె పేరా! పూర్వాశ్రమంలో నాలాయనీదేవి! ఇప్పుడేమో కేమొమిల్లా!"

"అదేమిటి! వింతగా ఉందే పేరు!"

"అదా?! అది ఆమెకు పట్టిన దెయ్యాన్ని పారద్రోలిన హోమియో మందు పేరు! ఆ కేమొమిల్లా ఓషధికి పూసిన పూలు ఆపిల్ వాసనతో ఉ. ఎవి, తెలుసా? !"

ఆ వ్యంగ్యానికి కృష్ణారావు ఫక్కున నవ్వాడు.

కేమొమిల్లా బుగ్గలు రెండూ సిగ్గుతో ఎర్రబడ్డవి. ★

ప్రసాధనం

చిత్రం — కె. ఎస్. కృష్ణమూర్తి (కాకినాడ-3)